

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

DOMNIȚA NEAGA

Lecturi în lumină

Editura
NEUMA

Cluj-Napoca
2018

CUPRINS:

PREFAȚA	5
Câteva cuvinte de început	7
Constantin T. Ciubotaru, <i>„Dreptul de autor”</i>	11
Constantin T. Ciubotaru, <i>„Frățânele meu, Constantin Blănaru”</i>	14
Marin Codreanu, <i>„Ninge pe Via Dolorosa”</i>	20
Rodian Drăgoi, <i>„Fotografia absenței mele”</i>	23
Gheorghe Stroe, <i>„Vânătoare pe muntele de cenușă”</i>	27
Elena Ștefănescu, <i>„Între Steaua Polară și Crucea Sudului”</i>	31
Ion Toma Ionescu, Prefață la romanul <i>„Gușterele”</i>	35
Ion Drăghici, Prefață la volumul <i>„Povestiri din veacul ce trece”</i>	39
GHEORGHE GABRIEL ARGEȘEANU <i>„Dialoguri convexe”</i>	41
Elena Buică, <i>„Liliacul înflorit la poarta înserării”</i>	45

Elena Buică, „Frumoasele vacanțe”	50
Elena Buică, „Pe cărările vieții”	56
Elena Buică, „Sensul giratoriu al vieții”	61
Nicu Cismaru, „Călimara din firidă”	67
Alex Daniel, „Lumea nebunilor”	71
Mihai Dor, „Cui să spun că mă doare...?”	75
Mihai Dor, „Trei cești de cafea”	82
Ion Drăghici, „Închinare”	86
Ion Drăghici, „Povestiri din veacul ce trecu”	91
Grig Gociu, „Căminul Racoviță” (vol.I; II)	97
Grig Gociu, „Căminul Racoviță” (vol.III)	102
Ion Gociu, „Copilul nedorit”	109
Ion Gociu, „Brăila, orașul speranțelor”	114
Liliana Hinoveanu, „Proză 9”	118
Ion Toma Ionescu, „Norduri”	123

Ion Toma Ionescu, Respect pentru oameni și cărți „Guşterele”	127
Cristian Gabriel Moraru, „Ieşiri din timpul profan”	131
Ela Nicolau, „Prin glodul destinului” (vol. I)	134
Ela Nicolau, „Prin glodul destinului” (vol. II)	140
Virginia Vini Popescu, „Clonarea lui Jerry”	145
Cristina Predescu, „Nuferi de câmpie”	149
Ioan Țicalo, „Altă lume”	152
Caty Urucu, „Umilință și recunoștință”	158
Traian Vasilcău, „Sfeșnic în rugăciune”	162

CONSTANTIN T. CIUBOTARU

„Dreptul de autor”

Orice zodie își are personalitățile sale, cu trăsături pozitive și negative, dar la C. T. Ciubotaru destinul a înclinat spre altruism, generozitate și puterea extraordinară de a înțelege suferințele și preocupările celor umili, pe care i-a luat ca personaje în scrierile sale și cărora le-a căutat o rezolvare „estetică” a problemelor lor.

Volumul de proză scurtă, *„Dreptul de autor”*, apărut la Editura Paco, 2001, vine la câteva luni după cel de teatru, *„Doza de tupeu”*, și conferă lui C. T. Ciubotaru imaginea unui autor complex. Cartea, în sine, este echilibrată și adună între copertele sale peste cincizeci de titluri, diferite ca structură și tematică, cea mai mare parte dintre ele, circumscrise politicului.

Multe dintre povestirile volumului se apropie, fără nicio exagerare, de „momentele” lui Caragiale, prin dezinvoltura cu care autorul mânuiește dialogul. Am în vedere, când afirm aceasta, seria de „fresce”, din partea de început a cărții, dar și pe acelea care prezintă situații comice, uneori absurde, în care jocul de cuvinte, calamburul și ironia acidă devin „artileria grea” a mijloacelor de exprimare artistică. Autorul satirizează prostia, fatuitatea, lipsa logicii în gândire și exprimare, intoleranța, ... clasei politice dinainte și de după 1989.

„Puncte și linii de vedere”, povestirea cu care se deschide volumul, și, poate, cel mai bine realizată, înfățișează povestea unei românce venite din Germania Federală, cu anumite

probleme în țară, dar care, până ajunge să le rezolve, ia cunoștința cu toate „binefăcările romantismului revoluționar”.

Lira Maler este o ardentă susținătoare a comunismului de un anume tip, așa cum i-a fost inoculat acasă, în Germania, de „neea Vasia”, un rus pripășit la nemți, după război, pentru care „satul lui, colhozul lui erau raiul” de pe lume, pe care îl diviniza în fața micuței Lira. „Proletara convinsă”, în Germania, se desolidarizează de toți ai săi, intră în conflict cu neamurile, toate „de dreapta”, se înscrie în partidul comunist german. La una dintre ședințele de partid, Lira cunoaște un tânăr doctorand român. Discuțiile cu acesta nu o conving să renunțe la gândul repatrierii, într-o Românie pradă întunericii, foamei, sărăciei generale. Venind în România, Lira constată „pe viu” toate malformațiile societății comuniste, vede viața plină de privațiuni a celor mulți, corupția conducătorilor. Confruntarea Lirei cu această realitate oferă lui C. T. Ciobotaru posibilitatea de a satiriza tarele societății comuniste, în care „limba de lemn” și-a jucat și ea rolul său, în susținerea sistemului.

Lira Maler este un personaj feminin realizat din lumini și umbre, pe o structură afectiv-ironică, este un „negativ”, care abia după dezvoltare apare în adevărata sa identitate. Ea este o personalitate puternică, are o intuiție deosebită, este o intelectuală provenind dintr-o veche familie boierească, în fine, o jurnalistă responsabilă, care își asumă destinul. Venind în România comunistă, cu un regim dictatorial, ea știe ce riscă. Gestul său sinucigaș este totuși discutabil, dacă nu cumva femeia avea și o „altă misiune”. Merită subliniată măiestria cu care autorul aplică tehnica timpurilor paralele, pe tot parcursul povestirii.

Unele povestiri, în care se strecoară elemente autobiografice, amintesc de atmosfera din „Craii de Curtea Veche”; altele capătă accente realiste, când scriitorul pune în evidență mizeria socială, nedreptatea și sentimentul culpabilității colective sau individuale. O revoltă spontană izbucnește, din

cauza hranei („mămăligă, marmeladă, margarină”) la una din cantinele studentești ale lașilor, din anii '60 („Greva statului de mămăligă”). Nimeni nu-și asumă responsabilitatea, nimeni nu are pretenția de lider, nimeni nu îndrăznește să ia măsuri punitive, dar cu toții, călăi și victime, trăiesc sentimentul vinovăției, așteptând să cadă sabia lui Damocles.

Tinerețea, ca vârstă biologică, este văzută, în proza lui C. T. Ciobotaru, ca un tărâm al obstrucției. Foamea, frustrarea, îngrădirea libertății, sentimentul de „vânat” nu lasă loc manifestărilor firești, pure, specifice vârstei. Este foarte interesant de observat cum autorul „împrumută” eroilor calitățile sale native: bunătate, inteligență, spiritul bășcălios, umorul sănătos... Se vede și ar trebui subliniată, chiar dacă avem un text în proză, tendința spre o poezie precisă, delicată, sentimentală, pătrunsă de acea subtilă ironie (ca o pictură a maeștrilor olandezi sau flamanzi), în câteva povestiri: „Partidul ochilor cercănați”, „Am chemare”, „Dor și Dora”...

În construcția povestirilor sale, C. T. Ciobotaru abordează aproape aceeași strategie. Mai întâi fixează cadrul, prin câteva detalii de decor, introduce apoi personajele „în ring”, prin intermediul dialogului, după care începe între acestea schimbul de replici spontane, eliptice, rimate uneori.

Reținem stilul nervos, presant, solemn, atunci când este cazul, adecvat perfect mediului. Remarcăm atracția autorului pentru o tematică inspirată din viața politică, socială, pentru aspecte legate de duritatea existenței umane, dar și exprimarea sentimentelor de dragoste, simpatie, compasiune pentru semenii.

Varietatea tematică a prozelor scurte, povestirea polifonică, multitudinea situațiilor cu care se confruntă individul și cărora trebuie să le opună rezistență, pentru a nu fi declarat înfrânt, fac din volumul „Dreptul de autor” o carte de referință în proza scurtă contemporană.

CONSTANTIN T. CIUBOTARU

„Frățânele meu, Constantin Blănaru”

Pe 29 mai, 2014, în Sfânta Zi de Înălțare, mă aflu cu scriitorul Constantin T. Ciubotaru la Râmnicu Vâlcea, unde prietenul nostru comun, teleormănean la origine, poetul Ion Drăghici, își lansa cartea de versuri, „Închinare”. Nu era singurul eveniment de acest gen, la care mergeam împreună. De obicei, C.T. Ciubotaru este plin de vervă, face glume bune, umorul său proverbial, cultivat în scris, se regăsește și în limbajul obișnuit. De data aceasta, Domnia-Sa părea dus cu gândul undeva departe, era absent la discuții, pierdut în orizonturi necunoscute... Mi-am zis, în sinea mea, că poate este obosit, poate are o suferință ascunsă pe care nu dorește să o împărtășească prietenilor. Ce puteam face, decât să-i respect tăcerea nefirească...! Din când în când, se retrăgea din public și butona telefonul mobil...

Citind cartea, „Frățânele meu, Constantin Blănaru”, am dat timpul înapoi, am reconstituit evenimentele din după-amiaza aceea de 29 mai, 2014, de la Râmnicu Vâlcea, și mi-am explicat tristețea „Fratelui meu de suflet”, C.T. Ciubotaru...

...Rămânând la momentul acela, cu o zi înainte, pe 28 mai, scriitorul Constantin Blănaru încheiase socotelile cu viața aceasta „plină de draci și de mizerii”, cum o numește undeva într-un mesaj, și, firește că nu mai avea cum să-i răspundă *frățanelui* la telefoanele insistente ale acestuia, prin care urmau să stabilească întâlnirea din ziua următoare,

de la Alba Iulia... („De ce tăcerea asta, de ce nu-mi răspunde Frățânele la telefon? Ce enervant și sâcâitor este acest: Abonatul nu răspunde!”, se zbuciuma întru sine C.T. Ciubotaru). Abia seara, târziu, ajuns acasă, la Roșiorii de Vede, a fost sunat de doamna Rozalia Blănaru, care i-a dat vestea morții (atac de cord!) a *Frățanelui*...

După trei ani de la dispariția fulgerătoare a scriitorului Constantin Blănaru, Constantin T. Ciubotaru se întreabă retoric: „S-a mai atenuat durerea după dispariția Frățanelui meu? Nu știi...! Cred că a venit timpul să pun capăt doliului de suflet...!”

***

Cartea, „Frățânele meu, Constantin Blănaru”, apărută în vara anului 2017, la Editura Rotipo, Iași, este una cu totul aparte în peisajul creației scriitorului bucovinean, Constantin T. Ciubotaru, stabilit prin „soartă și consoartă” în Câmpia Boianului, din sudul României.

Dacă în alte cărți, autorul abordează o paletă largă de probleme desprinse personal sau mijlocit din realitatea socială imediată sau din cea dinainte de 1989, de data aceasta, deși vin din timpuri diferite, evenimentele se coagulează în jurul unei generoase teme: *Prietenia*. Prietenia dintre doi oameni care au multe lucruri în comun: ținutul din care amândoi au pornit să cucerească lumea (Bucovina), anii formării profesionale, studenția (la Universitatea A.I. Cuza, din Iași), pasiunea pentru scris (ambii cultivând proza). Destinul însă își are planurile lui cu fiecare dintre noi, astfel că tinerii prieteni de odinioară își vor urma drumurile hărăzite: unul, Constantin Blănaru, va rămâne în ținuturile natale, din Nord; celălalt, Constantin T. Ciubotaru, va migra spre Sud, ca doi „frați de cruce”, hotărâți să se revadă, după un parcurs inițiat, în locul de unde s-au despărțit, și să-și împărtășească experiențele prin care au trecut, așa, ca doi eroi din cunoscutele noastre basme populare.

Pe parcursul lecturii acestei cărți de suflet, m-am dus cu gândul la marile prietenii evocate de scriitori în operele lor, începând cu prietenia dintre Ghilgameș și Enkidu, din cunoscuta epopee sumero-babiloniană. Am revăzut, în minte, trainicele legături de prietenie ale cavalerilor medievali, din romanele de *capă și spadă*, ajungând până aproape de literatura zilelor noastre, un model de dăruire în prietenie oferindu-ne, prin romanele sale, Mihail Sadoveanu...

Prietenia, din cartea în discuție, nu ține de ficțiune, ea este un lucru real, verificabil, există o corespondență între cei doi scriitori, dar, din păcate, ne sunt prezentate doar materialele destinatarului, C. Blănaru, nu și ale expeditorului, C.T. Ciubotaru. Modest, cum îl cunoaștem, C.T. Ciubotaru nu a dorit să se așeze pe sine în lumină, însă, din răspunsurile "*Frățanelui*", reconstituim și conținutul mesajelor trimise de autorul cărții. Așadar, o carte-document, care depune mărturie despre trăirile autentice ale celor doi prieteni, despre simțiri, concepții despre lume și viață, atitudini, simpatii sau antipatii literare, politice...

De-a lungul corespondenței, se conturează clar personalitatea fiecăruia dintre cei doi scriitori contemporani, și, avansând în lectura cărții, asistăm la construirea portretelor lor, unul consolidându-l parcă pe celălalt.

Din mărturisirile autorului Constantin T. Ciubotaru, făcute în carte, prin inserții scurte, de tipul: "*Eseu despre prieteni sau prietenie*", "*Prietenul/ Prietenia*", "*Și alte câteva observații*", "*Frățânele*", "*Ca o presimțire*", "*Un gând*", "*Despre prietenia literară*", "*Explicații necesare*" (atunci când, în mesajele dintre cei doi, se fac referiri la evenimente literare necunoscute cititorului, autorul vine cu precizările necesare pentru lămurirea aspectului prezentat), aflăm că "*Frățânele*" era născut în Zodia Vărsător, că „...muncea mult. Avea totdeauna în viață un scop bine definit, dar, în relația cu ceilalți, mereu ajungea la polemici, pentru că nu a renunțat nicio-

dată la principiile sale, adică să spună ce crede că este just, corect, omenesc, acceptabil și obligatoriu de lămurit". Și mai crede C.T. Ciubotaru că "Frățânele meu, Costel Blănaru, a fost un soi de extraterestru care a trăit printre noi. Neînțeles de câțiva, apreciat de foarte mulți... Se poate și invers...!"

Povestea acestei prietenii a început în Căminul studențesc, „30 Decembrie”, din Iași, cu mulți ani în urmă. Flacăra ei a stat aprinsă, de ambele părți, până la sfârșitul lunii mai, 2014, iar, de atunci, o duce mai departe, de unul singur, Frățânele Ciubotaru.

În viziunea lui C. Blănaru, scriitorul C.T. Ciubotaru este „...purtătorul de coroană al bucovinenilor. Da, tu duci Crucea Scrisului, deși alții sunt cei trâmbițați...”; „...Tu ai un fel special de a fi; ești o raritate. Dorința de a bucura prin umor îți este un dat. Ești transformatorul amărăciunilor în bună dispoziție, în râs, un sublimator al vieții acesteia pline de draci și de mizerii...”; „...Ești ingenios la creativitate, ești interesant la alternativa realității..., totul are logica absurdului cu scop distractiv...”.

Sentimentul dezamăgirii îl stăpânește continuu pe Constantin Blănaru, atât pentru probleme din domeniul literar: că adevăratele valori nu sunt recunoscute („...Oricum meriți laude, omagii, răsplăți, dar cine ți le face? Cine îți va ridica statuie?); că la târgurile de carte nu se face vânzare („La târgurile de carte se vinde rușinos, dureros de puțin, la toate editurile”), cât și din domeniile social („...este inutil să mai ceri cuiva ceva spre bine!”, „...detest pe românii de nimic, din cauza căroră mai totul, și eroismul e zadarnic la noi...”), politic, administrativ, dar și cele din plan personal...

Presentimentul morții apropiate îl face să mediteze grav: „Spune-mi, de ce am ciudata senzație că... voi muri singur? Noi, oare, vom trăi și dincolo de pielea noastră?”, cu alte cuvinte, vom dăinui prin scris? O întrebare firească pentru orice creator!

Nu l-am cunoscut personal pe profesorul și scriitorul Constantin Blănaru, dar admirația mea, pentru felul său de a vedea realitatea contemporană din țară, pentru demnitatea cu care și-a trăit "înstrăinarea" ultimilor ani și apoi a pășit pe Tărâmul Liniștii, este fără margini. Îl înțeleg pe profesorul și scriitorul C. T. Ciubotaru de ce l-a apreciat pe „Frățâne”, de ce l-a admirat și l-a iubit, și-i înțeleg gestul nobil de a-i închina această carte...

Într-o lume în care totul se dezintegrează ireversibil, este greu să înțelegem că mai există civilizații și societăți neticăloșite, valori materiale sau spirituale nealterate, sentimente imaculate, neatinse de interes sau perversiune... Cu toate acestea, există și excepția care confirmă regula. Un exemplu grăitor este cartea despre care am vorbit, „Frățânele meu, Constantin Blănaru”, o carte despre prietenie, acest sentiment uman, fără de care am trece prin viață ca niște zombi, fără să visăm, să râdem, să trăim autentic, să zburăm frumos..., pentru că o prietenie adevărată are darul de a ne schimba perspectiva asupra multor lucruri, ea având ca suport iubirea, încrederea, comunicarea...

Pentru C.T. Ciubotaru, Constantin Blănaru ("Frățânele"), scriitorul bucovinean, este și un adevărat prieten-literar care îi cunoaște slăbiciunile scrisului, dar îi relevă atuurile; îi cunoaște scăpările, dar îi subliniază posibilitățile; îi vede îngrijorarea, dar îi eliberează spiritul; îi simte pe alocuri temerile și nesiguranța, dar îi întărește credința în ale scrisului... Sfaturile Frățânelui sunt bine-venite și luate în considerație, când este cazul, de C.T. Ciubotaru, care merge totuși pe drumul propriu, care l-a consacrat. Consultând un prieten, omul gândește mai organic, mai unitar, are mai multă încredere în el, știe că nu e singur în acest pustiu, numit viață...

Cartea, „Frățânele meu...”, este un imn închinat prieteniei, valorilor sale morale și spirituale, prietenia dintre cei doi

scriitori (cu rădăcini comune în pământul Bucovinei, dar despărțiți după voința destinului) înscriindu-se pe linia tradiției deschise de Mihai Eminescu și Ioan Slavici, iar mai apoi, Mihai Eminescu și Ion Creangă...

DRUM, ian./ febr. 2018

MARIN CODREANU „Ninge pe Via Dolorosa”

Scriitor bucureștean, având rădăcinile în Teleorman (într-un sat așezat între „două dealuri pitice și patru păduri viforitoare”), Marin Codreanu este cunoscut cititorilor prin volumele de versuri: „*Fuga din Burg*”, Editura Cartea Românească, 1983; „*Zeul cu armă*”, Ed. Cartea Românească, 1997; „*Ninge pe Via Dolorosa*”, Ed. Muzeul Literaturii Române, 2001.

Cartea în discuție, „*Ninge pe Via Dolorosa*”, stă, ca tematică, sub semnul liricii religioase, oscilând ca formă între tradiționalism și modernism. Este o carte care degajă o atmosferă diafană și care trebuie citită pe o tonalitate scăzută, în liniște și cu pietate, ca pe o rugăciune.

Opusul liric, „*Ninge pe Via Dolorosa*” (aproape 50 de poeme), al cărui titlu metaforic traduce viața ca pe un drum al durerii, este structurat în două părți: „*Ninsoare de îngeri*” și „*Pentru Dumnezeu !*”, ambele secvențe susținându-se reciproc și conferind echilibru și osatură întregului.

Când subtile, când ușor amuzante, poemele toate sunt lucrări întru spirit, un spirit apărut dintr-un fond ancestral românesc. Eul liric se dedublează, ivindu-se un „personaj” nou, „omul din vis”, aflat într-un nesfârșit conflict cu poetul. Între aceștia se poartă un dialog concentrat despre viață și moarte: „el îmi vorbește despre moarte,/ și despre viața de odinioară/, eu îi vorbesc despre viață / și despre moarta

mea viitoare...” („*Omul din vis*”). Pregătit și echipat, ca un cavaler medieval înainte de turnir, poetul se înfruntă bărbătește cu acest „alter ego”, nu prin arme tradiționale, ci prin arma versului. Este o bătălie pe viață și pe moarte, cu asistenți și cu martori (un înger blond, un demon șchiop, lov- simboluri biblice), care stârnește „ninsoarea de îngeri”, „de jos în sus”, ca o ploaie lângă o mare cascadă, iar după război „pe câmpul de luptă au rămas doar câinii lui lov/ să lingă poemele...însângerate.” („*Ninsoare de îngeri*”).

În alte poeme, ca de pildă în „*Soldatul necunoscut*”, „*Căinele meu lup*”, „*Stejarul există*”, asistăm parcă la o revigorare a sensibilității autohtone, în ce are ea mai caracteristic, atitudinea în fața morții. Ca temă poetică, și continuând pe o linie a tradiției poezia populară, moartea pare omniprezentă. Dincolo de ea, sentimentul eternității este copleșitor, și vedem în creația lui Marin Codreanu o complicitate tacită între *om* și *timp*. *Timpul* parcă se dilată, ca într-o filmare cu încetinitorul, lăsând loc *omului* să se gândească la moarte și să vorbească despre ea, lucruri pe care nu le-ar putea face decât *viețuind*. Deși, undeva, există cu siguranță un capăt, acest fluviu liric plin de tragică noapte este împins cât mai departe, cu puterea pe care ți-o dă sentimentul că ești nemuritor.

Oricât ar încerca poetul să-și scuture stihurile de „vremuri politice” („*Mărturisire*”), treaba nu-i reușește. Stau mărturie, în acest demers, „*Masa*”, „*Eroică*”, „*Odă în metru jalnic*”, poeme care reînvie peisajul și atmosfera unui trecut nu prea îndepărtat, din istoria noastră națională: „...prin anii cincizeci,/ ne intrase stalinismul în casă:/ catiușa, cazaciocul, republica liberă...” („*Masa*”); „Atunci ne-au pus și pe noi în furci caudine/ Confiscându-ne basarabii și bucovine...” („*Odă în metru jalnic*”).

Partea a doua a volumului conține, pe lângă câteva frumoase poeme bucolice, și zece psalmi. Ei constituie